

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СТРАТЕГИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА 2023 – 2027 г.

/ Приета с Решение №751/28.04.2023г. на Общински съвет Стражица/

2023 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Този документ е създаден в изпълнение на Административен Договор № BG05SFOP001-4.003-0001-

С01/20.02.2018 г. по проект „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4. Техническа помощ за управление на ЕСИФ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение	3
2. Представяне на съществуващото културно-историческо наследство на територията на община Стражица.....	4
2.1. Представяне на община Стражица	4
2.1.1. Местоположение и територия	4
2.1.2. Население и икономика.....	5
2.1.3. Инфраструктура и достъпност.....	5
2.1.4. Природни ресурси.....	6
2.1.5. Международно сътрудничество	6
2.2. Материално културно-историческо наследство.....	6
2.2.1. Категоризирани паметници на културата.....	7
2.2.2. Археологически обекти и резервати	13
2.2.3. Религиозни обекти	16
2.2.4. Музейни сбирки	18
2.3. Нематериално културно наследство.....	21
2.3.1. Читалища	21
2.3.2. Фестивали, празници и обичаи.....	23
2.3.3. Народни занаяти и традиционен поминък.....	25
2.3.4. Проекти в областта на културата или за опазването на културно-историческото наследство	25
3. Анализ на силните, слабите страни, възможностите и заплахите за опазването на културно-историческото наследство на общината.....	26
4. Стратегическа част	27
4.1. Стратегически цели и приоритети.....	27
4.2. Мерки и дейности за опазване на културно-историческото наследство	28
5. Финансово осигуряване на Стратегията за опазване на културно-историческото наследство.....	36
6. Механизъм за обратна връзка – мониторинг и актуализация на стратегията.....	39
7. Приложения.....	41

1. Въведение

Настоящата Стратегия за опазване на културно-историческото наследство на община Стражица 2023 – 2027 г. е разработена в изпълнение на договор „Предоставяне на консултантски услуги по заявка на общини за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи на местно ниво за достъп до средствата от Европейския съюз през програмен период 2021-2027 г.“, Обособена позиция 2. За общините от Северен централен район (СЦР) и Североизточен район (СИР) – 71 общини, вкл. три големи града (Велико Търново, Русе и Варна).

Възложител е Националното сдружение на общините в Република България в рамките на проект „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“.

Целта на договора е подпомагане на НСОРБ, в качеството му на бенефициент по ОПДУ и Възложител на обществената поръчка, да осигури експертна подкрепа и консултантски услуги на общините за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи, както и за реализирането на интегрирания териториален подход през програмен период 2021 – 2027 г.

По такъв начин се очаква създаването на функциониращ и ефективен механизъм за подкрепа на общините в България за подготовката и приемането на стратегически, планови и програмни документи и за реализиране на интегрирания териториален подход за периода 2021-2027 г. чрез изпълнение на следните групи дейности:

- Дейност I: Подкрепа за подготовка на концепции за Интегрирани териториални инвестиции и проекти/ проектни идеи за интегрирано градско и териториално развитие за периода 2021-2027 г.
- Дейност II: Подкрепа за разработване/актуализация на Планове за интегрирано развитие на община за периода 2021-2027 г., предварителни оценки за социално-икономическото им въздействие и годишни доклади за изпълнението им
- Дейност III: Подкрепа за разработване на секторни програмни документи и нормативни актове на общинско ниво (стратегии, планове, програми, наредби, вътрешни правила, заповеди и др.) необходими за привличане на европейското финансиране през програмен период 2021-2027 г.

Съгласно Закона за културното наследство, то обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. Културните ценности са обществено достояние и се ползват със закрила от държавни и общински органи в интерес на гражданите на Република България.

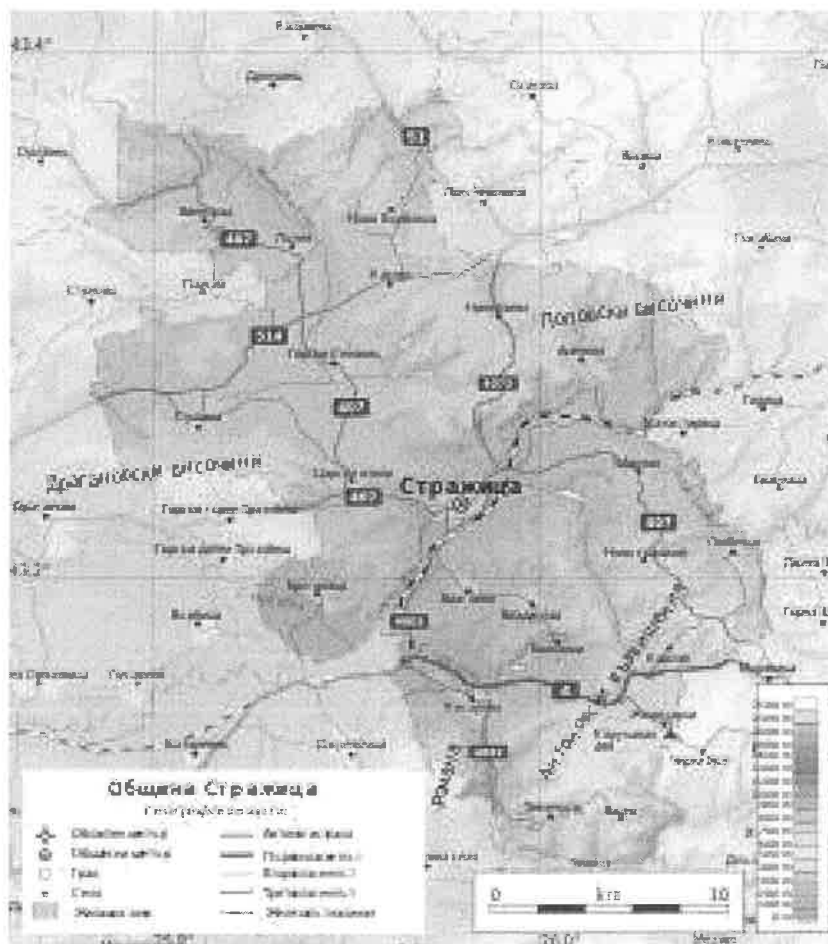
2. Представяне на съществуващото културно-историческо наследство на територията на община Стражица

2.1. Представяне на община Стражица

2.1.1. Местоположение и територия

Община Стражица е разположена в североизточната част на област Велико Търново и е част от Северен централен район за планиране и се включва в Старопланинския туристически район на България. Заема 5-то място сред 10-те общини в областта, заемайки площ от 508 кв. км, което съставлява 10,9% от територията на областта. На юг граничи с община Златарица, на югозапад – с община Лясковец, на запад – с община Горна Оряховица, на северозапад – с община Полски Тръмбеш, на север – с община Бяла (област Русе), на североизток – с община Попово (област Търговище), а на изток – с община Антоново (област Търговище).

Фигура 1. Карта на община Стражица

Източник: План за интегрирано развитие на община Стражица 2021 – 2027 г.

Общинският център – гр. Стражица е разположен на около 40 км от областния център – гр. Велико Търново. В рамките на общината са разположени следните 22 населени места: Асеново, Балканци, Благоево, Бряговица, Виноград, Водно, Владислав, Горски Сеновец, Кавлак, Камен, Кесарево, Лозен, Любенци, Мирово, Николаево, Нова Върбовка, Ново Градище, Сушица, Стражица, Царски извор, Теменуга и Железарци.

По-голяма част от територията на общината (62,7%) е заета от земеделски площи – 328 532 дка. На следващо място, с 27,9% дял от територията са горските площи – 146 908 дка. Населените места и другите урбанизирани територии заемат дял от 5,68% с 29 743 дка, а водните течения и площи заемат 1,43% дял (7 499 дка). Териториите за добив на полезни изкопаеми и депа за отпадъци – дял 1,63% с 8 562 дка и територии за транспорт и инфраструктура – 0,64% дял с площ 3 360 дка.

2.1.2. Население и икономика

Броят на населението към 31.12.2021 г. по данни на НСИ наброява 11 277 души, от които 4 131 – в града и 7 146 – в селата. Мъжете съставляват 49,54 % от населението, а жените – 50,46%. За сравнение, през 2020 г. населението е наброявало 11 427 човека, като е било с 1,31% повече.

Традиционно за общината е селското стопанство, като най-развито е растениевъдството и в частност зърно производството. Пчеларството също е традиционен поминък за общината, както и бубарството. Налице е тенденция на намаление на традиционните за района лозарство, овощарство и зеленчукопроизводство. По-слабо развито е животновъдството. Налице са благоприятни климатични условия за отглеждане на етерично-маслени култури.

Традиционни занаяти в общината са ковачество и ножарство в с. Камен, бъчварство в гр. Стражица, с. Владислав и с. Бряговица, дърводелство в с. Царски извор и градинарство в с. Сушица, гр. Стражица и с. Бряговица.

Общината не е популярна туристическа дестинация, но разполага с ресурси, които могат да бъдат използвани за развитие на туризъм, като природни ресурси, забележителности, архитектурно-исторически паметници на културата, археологически паметници и традиции във фолклора и занаятите.

2.1.3. Инфраструктура и достъпност

Републиканската пътна мрежа на територията на общината е съставена от приблизително 16 км първокласни пътища и 112 км третокласни. Общинската четвъртокласната пътна мрежа е 96 км. Основните пътища от най-висок клас, преминаващи през територията на общината, са както следва:

- Първокласен път I-4 (София/Ботевград–Севлиево–Велико Търново–Шумен/Варна), преминаващ през територията на пет области: Ловеч, Габрово, Велико Търново, Търговище и Шумен. Преминава в района на с. Кесарево.
- Третокласен път III-407, който свързва областите Велико Търново и Търговище, като преминава през с. Ново градище, с. Мирово, гр. Стражица, с. Царски извор, с. Горски Сеновец и достига до с. Лозен;

- Третокласен път III-514, който свързва с. Лом с Черковна (общ Бяла) и преминава през с. Камен, с. Сушица (общ. Стражица), с. Драганово, гр. Горна Оряховица (общ Горна Оряховица) и достига до гр. Велико Търново.

Община Стражица се обслужва от железопътна линия с национално значение София – Варна (през Горна Оряховица). Дължината на железопътната мрежа, преминаваща през територията на общината е 39,708 км. Жп гара Стражица и жп спирките в селата Кесарево и Асеново, в комбинация с автомобилния транспорт, създават добра възможност за транспортни комуникации и превоз на стоки. Тези транспортни връзки са благоприятен фактор за развитие на общината в средносрочно бъдеще.

2.1.4. Природни ресурси

В землището на гр. Стражица е открит извор на минерална вода с много висока температура, чийто състав подлежи на допълнително обследване. Съществуват и две кариери за добив на материали, използвани в керамичната промишленост и каменна кариера за декоративен камък между селата Виноград и Нова Върбовка.

2.1.5. Международно сътрудничество

Общината има сключени споразумения за сътрудничество с два града – Китрос, област Централна Македония (Гърция) и Подкова, окръг Гюргево (Румъния). Целта на споразуменията с побратимените градове е да се засили трансграничното сътрудничество основано на административно-териториалните компетенции, взаимно уважение и подкрепа.

Общината има изградено добро партньорство с градовете Болинтин Вале (Румъния) и Штип (Република Македония). С първия е налице изпълнен съвместен проект по програмата за териториално сътрудничество Интеррег V-A „Румъния – България“ 2014-2020 г: „Трансгранично партньорство между община Болинтин Вале и община Стражица, с цел подобряване на системата за вземане на решения – редици от мостове и врати“, а с втория е налице партньорство в изпълнение на съвместен проект „Европа в капана на имигрантската криза“, по Програма „Европа за гражданите“, финансирана от ЕС.

2.2. Материално културно-историческо наследство

Благоприятните природо-климатични условия привличат и задържат хората по земите на общината от древността. На много места има останки от праисторически, тракийски, от римско и ранно византийско време селища. Повечето от средновековните селища са напуснати или унищожени при османското нашествие от края на 14 век. Част от археологичните материали, открити при изкопни работи или случайно намерени са представени в Изложбената зала в град Стражица.

До 1883 г. Стражица се е наричала Кадъкьой, т.е. село със съдия (кадия от турски език). Общината е създадена с Указ 2295 от 22 декември 1978 г., съставена е от

23 селища. С Указ №165, обн. 19.06.2001 г., с. Паисий е отделено и землището му от община Стражица преминава към община Горна Оряховица.

2.2.1. Категоризирани паметници на културата

На територията на община Стражица са регистрирани 85 недвижими културни ценности, които се намират в 17 от 22-те населени места. Културно-историческото значение на голяма част от тях все още не е достатъчно добре изследвано.

Таблица 1. Брой и местоположение на недвижимите културни ценности в община Стражица

Населено място*	Вид на обектите			
	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	Археологически	Художествен	Исторически
с. Асеново	2		1	
с. Балканци	1	1		
с. Благоево			1	
с. Бряговица	6		1	2
с. Виноград		3		
с. Горски Сеновец				1
с. Камен	6			10
с. Кесарево	3	2	2	3
с. Лозен		1		
с. Мирово			1	
с. Николаево		1	2	1
с. Ново Градище			2	
Гр. Стражица	5	2	2	4
с. Сушица		2	2	1
с. Царски извор			1	3
ОБЩО:	23	12	15	25

Източник: Програма за развитие на туризма в община Стражица (2021 – 2027 г.)

Съгласно регистрите на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) обектите с категория „национално значение“ на територията на община Стражица наброяват 12 и включват могили, останки от манастир в с. Виноград (м. „Манастирище“), място на сражение в с. Нова Върбовка (м. „Косматица“), както и Художествената галерия и кале – пътека в гр. Стражица.

Таблица 2. Недвижими културни ценности на територията на община Стражица с категория „национално значение“

№	Наименование	Населено място	Вид	
			Според научната и културната област*	Според пространствената структура и териториалния обхват**
1	Могила	с. Виноград, м. „Конаците“	Археологическа	–
2	Торла – могила	с. Виноград, м. „Хорион“	Археологическа	–
3	Останки от манастир и две могили	с. Виноград, м. „Манастирище“	Археологическа	–
4	Могили – пътепоказатели	с. Кесарево	Археологическа	–
5	Селищна могила	с. Лозен	Археологическа	–
6	Селска могила	Югоизточния край на с. Николаево	Археологическа	–
7	Място на сражение	с. Нова Върбовка, м. „Косматица“	Историческа	–
8	Две могили	гр. Стражица	Археологическа	–
9	Кале – пътека	гр. Стражица	–	–
10	Художествена галерия	гр. Стражица	Архитектурно-строителна и художествена	Единична
11	Две надгробни могили	с. Сушица, м. „Баш бунара“	Археологическа	–
12	Историческа могила	с. Сушица	Археологическа	–

Източник: Национален институт за недвижимо културно наследство

Бележки: * Съгласно чл. 47 от Закона за културното наследство

**Съгласно чл. 48 от Закона за културното наследство

Обектите с категория „местно значение“ са 46 на брой и включват антични, тракийски и средновековни селища, останки от крепости, партизански скривалища, надгробни паметници и др.

Пълният списък на недвижимите културни ценности (паметници на културата) на територията на община Стражица, съгласно Закона за културното наследство е представен в Приложение №1.

Пълният списък на обектите намиращи се на територията на община Стражица, включени в Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ (АИС АКБ) са представени в Приложение №2 и Приложение №3. Регистрираните обекти в АИС АКБ са резултат на инцидентни теренни проучвания. До момента на територията на община Стражица не са правени системни издирвания на

археологически обекти, които значително биха обогатили познанията за археологическото наследство в този регион.

1) Недвижими архитектурно-строителни културни ценности от Античността и Средновековието

Таблица 3. Археологически паметници от Античността и Средновековието на територията на община Стражица с категория „местно значение“

№	Наименование на недвижимата културна ценност	Населено място, местоположение
1	Средновековно и турско селище	с. Асеново, м. „Джаме-бащи“ и „Аша махле“, 15 км южно
2	Манастирище	с. Асеново, м. „Манастирище“ или „Яр Боаз“, 3 км северно
3	Останки от крепост	с. Балканци, в гората, 2 км североизточно
4	Антично селище	с. Бряговица, м. „Каялък“, 500 м югоизточно
5	Тракийско селище	с. Бряговица, м. „Севри-кору“ или „Клисебаир“, 800 м източно
6	Римска постройка	с. Бряговица, м. „Белия баир“, 3 км източно
7	Праисторическо и тракийско селище	с. Бряговица, м. „Кьоприджик“, 3 км източно
8	Праисторическо селище	с. Бряговица, м. „Корията“, срещу селото
9	Останки от крепост	с. Камен, м. „Еликлика“, 100 м западно
10	Останки от селище	с. Камен, м. „Балиново“, 800 м северозападно
11	Останки от селище	с. Камен, 1,5 км източно
12	Останки от селище	с. Камен, м. „Кьорсенлик“, 500 м югозападно
13	Останки от селище	с. Камен, м. „Юртлука“, 2 км югоизточно
14	Останки от селище	с. Камен, м. „Кожя бунар“, 3,5 км югоизточно
15	Римски път	с. Кесарево, м. „Казъл дере“, 2 км източно
16	Следи от път	с. Кесарево, м. „Кая бунар“, 1,8 км северно
17	Останки от крепост	с. Кесарево, м. „Бижев манастир“, 1,8 км югозападно
18	Праисторическо селище	гр. Стражица, м. „Запустялото селище“, 3 км източно
19	Некропол	гр. Стражица, до Голямата чешма, 3 км югозападно
20	Некропол	гр. Стражица, над Голямата чешма, 3,1 км югозападно
21	Останки от крепост	гр. Стражица, м. „Калето“, 6 км източно
22	Останки от крепост	гр. Стражица, Ново гробище, 2 км югоизточно

Източник: Национален институт за недвижимо културно наследство

2) Съвременни недвижими културни ценности

• Картинна галерия, гр. Стражица

Строителството на художествената галерия в гр. Стражица е започнало през 1969 г. и е завършено през 1977 г. Сградата е уникално произведение на изкуството, дело на архитекта Живко Драгомиров. Разполага със 7 изложбени зали на различни нива, със стъклен таван и директно слънчево осветление.

Вследствие на земетресението от 1986 г. са нанесени щети по конструктивни елементи на сградата на галерията, поради което с течение на времето тя е застрашена от разрушаване, ако не се предприемат незабавни действия по конструктивното ѝ укрепване. Към настоящия момент сградата е необитаема. През годините община Стражица, като собственик, е правила многократно опити за осигуряване на финансиране, за съжаление неуспешни.

Фигура 2. Сградата на картинната галерия в гр. Стражица

Източник: Снимков архив на община Стражица

От 1974 до 1985 г. в гр. Стражица се е провеждал Международен пленер по живопис, завършващ традиционно с изложба на творбите в Картинната галерия. Във фонда на галерията са оставени 212 живописни платна на художници, участвали в пленерите. Изготвеният за възстановяване на галерията проект предвижда освен експозиционна площ и преустройство на част от помещенията в кафе-театър и Дом на приказката. В галерията ще могат да се излагат музейните сбирки и колекции.

Със Заповед на Министерство на културата №РД9Д-11 от 22.02.2021 г., галерията е класифицирана като архитектурно-строителна и художествена недвижима културна ценност от най-ново време, с категория „национално значение“.

- **Музейна сбирка „Старшина I степен Димитър Атанасов Димитров“, с. Сушица**

Къщата-музей „Старшина I Степен Димитър Атанасов Димитров“ в с. Сушица е родното място на Димитър Димитров, който е служил във военноморския флот като специалист химик. На 6 март 1965 г. умира геройски в мирните дни на флота, спасявайки кораба и моряците, като предотвратява инцидент от пожар и взривяване на боеприпасите по време на учение на плавателния съд в открито море.

За проявен героизъм в мирно време с указ на Народното събрание на Димитър Атанасов Димитров е присвоено званието „Герой на социалистическия труд“, златна звезда и орден „Георги Димитров“. Командването на флота му присвоява посмъртно звание старшина I степен. Открита е паметна плоча-барелеф в къщата и моряшки парк.

Фигура 3. Музея в с. Сушица

Източник: Снимков архив на Община Стражица

3) Военни паметници

Военен паметник е недвижимо материално свидетелство в памет и прослава на военнослужещи от въоръжените сили, взели участие във война, водена от българската държава, на загиналите български военнослужещи при участие в операции и мисии извън територията на страната и при изпълнение на служебния им дълг в мирно време при защита на населението, на българските граничари, загинали при охрана или отбрана на държавната граница, както и на участниците в Българското опълчение по време на Руско-турската освободителна война и на участниците в Македоно-одринското опълчение. Военни паметници са и военните гробища, гробници, костници и мавзолеи. (чл. 4 от Закона за военните паметници)

Съгласно Националния регистър на военните паметници, воден от Министерство на отбраната, в община Стражица има такива в 13 населени места.

3. Таблица 4. Военни паметници на територията на община Стражица

Населено място и описание
с. Балканци
Войнишки паметник на загиналите във войните за национално обединение (1912 – 1913 г. и 1915 – 1918 г.) от село Балканци.
с. Благоево
Войнишки паметници на загиналите от село Благоево в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Втората световна война 1941 – 1945 г.
с. Виноград
Военни паметници, увековечаващи подвига на героите от село Виноград загинали във войните за национално обединение.
с. Владислав
Военен паметник на загиналите от село Владислав в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Втората световна война 1939 – 1945 г.
с. Горски Сеновец
Военен мемориален комплекс на загиналите от село Горски Сеновец в Руско-турската война 1877 – 1878 г., Сръбско-българската война 1885 г., Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Втората световна война 1941 – 1945 г.
с. Нова Върбовка
Военен паметник-чешма, издигнат в памет на 35-те загиналите от село Нова Върбовка във войните за национално обединение 1912 – 1913 г., 1915 – 1918 г. и 1941 – 1945 г.
с. Ново Градище
Военен паметник на загиналите от село Ново Градище в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Заключителния етап на Втората световна война 1944 – 1945 г.

5.

6.

Населено място и описание	
с. Камен	Военен паметник на загиналите от село Камен в Балканските войни 1912-1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Заключителния етап на Втората световна война 1944 – 1945 г.
с. Лозен	Войнишки паметник на загиналите от село Лозен в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Заключителния етап на Втората световна война 1944 – 1945 г.
с. Мирово	Военен паметник на загиналите от село Мирово в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Заключителния етап на Втората световна война 1944 – 1945 г.
гр. Стражица	Паметник на загиналите във войните за свободата на България
	Военна паметна плоча на загиналите военнослужещи от поделение 28130 – к-н Кръстьо Кирилов Кръстев, р-к Никола Иванов Джудженски
	Военен паметник на загиналите в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Втората световна война 1941 – 1945 г.
с. Сушица	Войнишки паметник на загиналите във войните 1912 – 1913 г. и 1944 – 1945 г.
	Военен паметник на загиналите от село Сушица в Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Заключителния етап на Втората световна война 1944 – 1945 г.
	Паметник на старшина първа степен Димитър Атанасов Димитров
с. Царски извор	Военен паметник-костница на загиналите през Балканските войни 1912 – 1913 г., Първата световна война 1915 – 1918 г. и Втората световна война 1941 – 1945 г.

7. *Източник: Национален военноисторически музей*

8.

8.1.1. Археологически обекти и резервати

1) Могила край с. Горски Сеновец

Община Стражица изпълнява проект „Проучване на селищна могила в с. Горски Сеновец, община Стражица“, финансиран по Програмата за развитие на селските райони, процедура BG06RDNP001-19.007 на МИГ „Лясковец-Стражица“, мярка МИГ01 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата. Съхраняване, развитие и валоризиране на специфичната местна идентичност и местната култура“. Проектът е с бюджет 19 600 лева и срок на изпълнение от 09.12.2021 г. до 30.06.2023 г.

Фигура 4. Могилата край с. Горски Сеновец

Източник: Снимков архив на община Стражица

По договор, в рамките на проекта с предмет „Проучване на Селищна могила с. Горски Сеновец, община Стражица”, сключен с Регионален исторически музей (РИМ) – Плевен е извършено спасително археологическо проучване, включващо зачитване, проучване и документиране на профила на могилата. Проучен и документиран е половината от разрушения терен на могилата от върха към основата. Откритите движими културни ценности, подлежащи на реставрация са обработени и реставрирани в консервационно-реставрационната лаборатория на РИМ – Плевен.

Реализираното спасително археологическо проучване на селищна могила при с. Горски Сеновец през 2022 г. поставя началото на систематично изследване, при което ще се натрупат важни научни данни, касаещи хронологическата продължителност и стратиграфия на обитаване и ще допълнят липсващата информация за палеоикономиката на региона. В културен аспект могилата е перспективен обект за проучване и експониране със стратегическото си разположение на територията на община Стражица.

Предимствата на археологическия обект се определят от няколко обстоятелства:

1. Могилата се намира непосредствено до асфалтиран междуселищен път
2. Предполага в регулация да бъде изградена туристическа инфраструктура
3. Оформения стратиграфски профил е единствен към момента, позволяващ проследяването на развитието на селищната архитектурна последователно във времето при спецификата на могилната архитектурна морфология

4. Добития движим археологически материал предполага възможност за атрактивно експониране на материалната култура на първите земеделци в региона

Това е проект с дългосрочна визия за развитие на общината през следващите 10 години.

2) Проект „Проучване, съхраняване и социализация на местното културно-историческо наследство в община Стражица“

Община Стражица изпълнява проект „Проучване, съхраняване и социализация на местното културно-историческо наследство в община Стражица“, финансиран по Програмата за развитие на селските райони, процедура BG06RDNP001-19.007 на МИГ „Лясковец-Стражица“, мярка МИГ01 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата. Съхраняване, развитие и валоризиране на специфичната местна идентичност и местната култура“. Проектът е с бюджет 19 991,00 лева и срок на изпълнение 08.06.2020 г. до 08.06.2023 г.

В рамките на проекта, по договор с предмет „Извършване на теренно археологическо проучване и изготвяне на списък и анализ на археологическите обекти на територията на община Стражица“, сключен с Националния археологически институт с музей при БАН (гр. София) е предвидено следното:

- Извършване на теренно-археологическо проучване (теренно издирване) на географски обособен район от територията на община Стражица, при което до бъдат локализирани археологическите обекти, включително определяне на техните граници и GPS координати
- Изготвяне на актуализиран списък на най-значимите недвижими археологически културни ценности на територията на община Стражица с определени граници и GPS координати
- Извършване на анализ и оценка на археологическите обекти на територията на община Стражица за възможностите за проучване, социализация, маркетинг, експониране и опазване

По договор с предмет „Извършване на реставрация и консервация на движими културни ценности“ сключен с Регионален етнографски музей на открито – Етър, гр. Габрово е извършена реставрация и консервация на 12 метални предмета, част от музейна сбирка, закупена от община Стражица.

По договор с предмет „Извършване идентификация на движими културни ценности“, сключен с Регионален исторически музей – Русе е извършена идентификация на движими културни ценности, съгласно Закона за културното наследство и издаване на експертни заключения за определяне на вещите като движима културна ценност. Вещите са част от музейна сбирка, закупена от община Стражица.

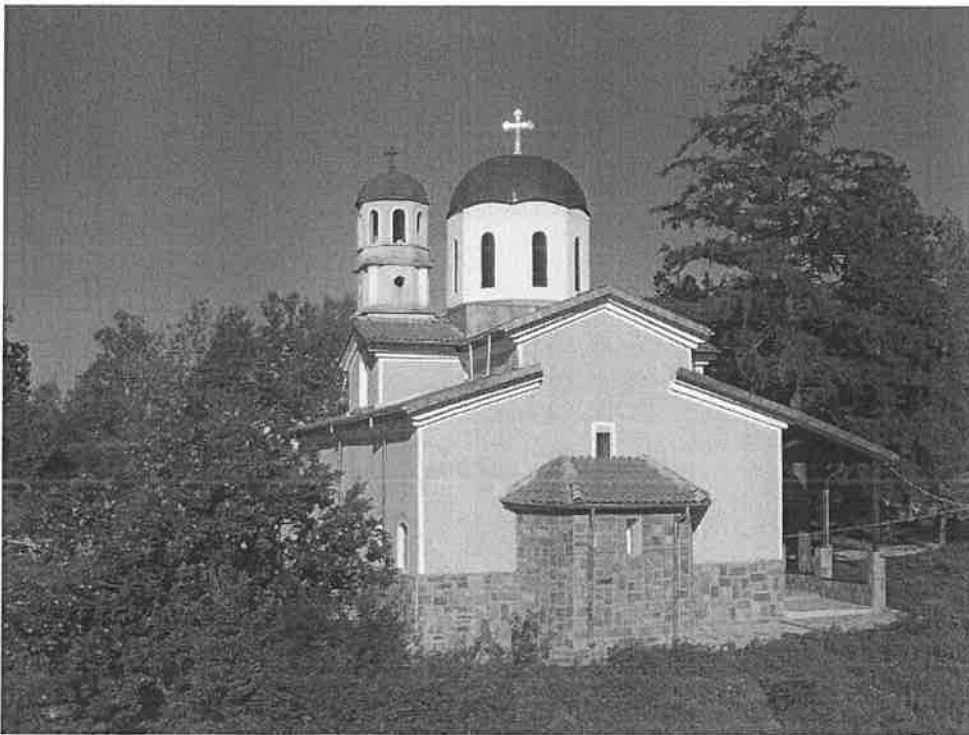

8.1.2. Религиозни обекти

На територията на община Стражица се намират следните православни храмове:

- гр. Стражица: „Рождество Богородично”, 1842 г.
- с. Асеново, „Св.Троица“
- с. Балканци: „Св. Кирил и Методий”, 1893 г.
- с. Благоево: „Св. Архангел”, 1888г., има и параклис (2012 г.)
- с. Бряговица: „Св. Димитър”, 1880 г.
- с. Виноград: „Св. Богородица”, 1882 г. (Рождество Богородично)
- с. Владислав: „Св. Вмч. Димитър”, 1892 г., обновена 2003 г.
- с. Горски Сеновец: „Св. Архангел Михаил”, 1886 г.
- с. Камен: „Св. Георги”, 1809 г.
- с. Кесарево: „Св. Димитър”, 1854 г.
- с. Лозен: „Св. Вмчк. Димитър”, 1862 г.
- с. Мирово: „Св. Кирил и Методий”, 1885 г.
- с. Николаево: „Св. Иван Рилски”, 1889 г.
- с. Нова Върбовка: „Св. Пророк Илия”, 1928 г.
- с. Ново Градище: „Св. Архангел Михаил”, 1894 г.
- с. Сушица: „Св. Параскева”, 1862 г.
- с. Царски извор: „Св. Николай Летни”, 1931 г.

Фигура 5. Църква „Рождество Богородично“, гр. Стражица

Източник: Снимков архив на община Стражица

Таблица 5. Списък на регистрираните недвижими културни ценности – религиозни паметници на културата на територията на община Стражица

Наименование на НКЦ	Населено място	Вид на НКЦ		Категория на НКЦ
		Според научната и културната област*	Според пространствената структура и териториалния обхват**	
1. Останки от църква в старото село	с. Балканци	Археологическа	Единична	–
2. Църква „Св. Димитър“	с. Бряговица	Художествена	Единична	II група (предв. категория)
3. Останки от манастир и 2 могили	с. Виноград, м. „Манастирище“	Археологическа	–	Национално значение
4.1. Църква „Св. Димитър“	с. Кесарево	Художествена	Единична	II група (предв. категория)
4.2. Църква „Св. Димитър“ с камбанария		Архитектурно-строителна и художествена		Местно значение
5. Останки от стара черква	с. Кесарево, м. „Черковището“	Археологическа	–	–
6. Църква „Св. Иван Рилски“	с. Николаево	Художествена	Единична	III група (предв. категория)
7. Църква „Св. Архангел“	с. Ново Градище	Художествена	Единична	III група (предв. категория)
8. Църква „Св. Василий“	гр. Стражица	Художествена	Единична	–
9. Църква „Св. Богородица“	гр. Стражица	Художествена	Единична	I група (предв. категория)
10. Църква „Св. Параскева“	с. Сушица	Художествена	Единична	II група (предв. категория)
11. Църква „Св. Николай Летни“	с. Царски извор (преди с. Чапаево)	Историческа	Единична	–
12. Църква „Св. Димитър“***	с. Асеново	Художествена	Единична	II група (предв. категория)
13. Църква „Св. Архангел“***	с. Благоево	Художествена	Единична	III група (предв. категория)
14. Църква „Св. Кирил и Методий“***	с. Мирново	Художествена	Единична	–

Източник: Национален институт за недвижимо културно наследство
*Бележки: * Съгласно чл. 47 от Закона за културното наследство*
***Съгласно чл. 48 от Закона за културното наследство*
****Сградите на църквите в селата Асеново, Благоево и*
Мирово не съществуват след земетресението от 1986 г., макар все още да са
включени в регистрите на НИИКН

8.1.3. Музейни сбирки

1) Обществена колекция с общ тематичен обхват

В една от изложбените зали в гр. Стражица са представени част от експонатите на общинската музейна сбирка (колекция). По тематичен обхват колекцията включва археологически и етнографски предмети, документи, снимки и монети, датирани от различни епохи – праисторическа, тракийска, римска, Средновековието, Възраждането, ново и най-ново време, както и ръкописи и авторски книги с исторически изследвания на краеведа Хараламби Проданов.

Фигура 6. Етнографска сбирка в с. Сушица

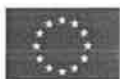
Източник: Снимков архив на община Стражица

Фигура 7. Археологически находки от Могила, с. Горски Сеновец

Този документ е създаден в изпълнение на Административен Договор № BG05SFOP001-4.003-0001-

С01/20.02.2018 г. по проект „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ”, по Приоритетна ос 4. Технически документи за управление на ЕСИФ.

Източник: Снимков архив на община Стражица

2) Обществена колекция с тематичен обхват

Художествената галерия в гр. Стражица разполага с богат фонд от над 900 художествени творби на български класици, както и на съвременни български и чуждестранни художници.

Фигура 8. Изложбена зала в художествената галерия в гр. Стражица

*Източник: Интернет страница на Художествената галерия в гр. Стражица
<http://www.strazhitsa-gallery.com>*

Малка част от творбите, които са на разположение на галерията са експонирани в малка временна изложбена зала, крайно недостатъчна за това. Други се съхраняват при неподходящи условия. Богатият фонд на Художествената галерия се състои от 546 живописни творби, 93 скулптури, 240 графики, 28 творби от приложния раздел. Сред особено ценените експонати са творбите на Илия Петров, Никола Манов, Владимир Димитров – Майстора, Димитър Казаков, Йоан Левиев, Михалис Гарудис, Васил Стоилов, Енчо Пиронков, Катя Гецова.

Етнографски сбирки има и в читалищата, като най-големи са в селата Сушица и Камен.

8.2. Нематериално културно наследство

8.2.1. Читалища

На територията на общината действат 16 читалища в 16 населени места, които са организатори и инициатори на основните събития в културния календар на общината. Читалищата пазят фолклорните обичаи и традиции. В народните читалищата действат 37 самодейни художествени колектива, които популяризират българския фолклор и традиции и представят общината на фестивали и конкурси. В селата Камен и Сушица са възстановени и се провеждат обичаите мена, мъжка сватба, откриване на жътвата, Гергьовден и др. В с. Виноград традиционно се провеждат Тодоровденски кушии, а в селата Благоево, Балканци и Владислав – Илинденски седянки. Основни културни мероприятия в общината са Каралийчевите дни, които се провеждат всяка година през м. май и са посветени на писателя Ангел Каралийчев. Общината организира и провежда Театрални дни в чест на актьора Рачко Ябанджиев.

Таблица 6. Действащи народни читалища в община Стражица

№	Читалище	Година на построяване
1	„Просвета – 1905”, с. Асеново	1970
2	„Надежда – 1928”, с. Балканци	1969
3	„Самообразование – 1921”, с. Бряговица	1961
4	„Иван Кожухаров – 1904”, с. Благоево	1970
5	„Лев Николаевич Толстой – 1890”, с. Виноград	1970
6	„Виделина – 1905”, с. Владислав	1969
7	„Правда – 2010”, с. Горски Сеновец	1945
8	„Възпитател – Камен 1896”, с. Камен	1998
9	„Възпитател – 1895”, с. Кесарево	1987
10	„Ангел Каралийчев – 2013”, с. Мирово	1989
11	„Просвета – 1906”, с. Лозен	1943
12	„Зора – 1925”, с. Ново Градище	1997
13	„Христо Ботев – 1918”, с. Нова Върбовка	1938
14	„Развитие – 1895”, гр. Стражица	1970

№	Читалище	Година на построяване
15	„Станчо Станчев – 1896”, с. Сушица	1967
16	„Бъдеще – 1899”, с. Царски извор	1967

Източник: План за интегрирано развитие на община Стражица 2021 – 2027 г.

Едно от водещите читалища в общината е **Народно читалище „Санчо Станчев 1896“, с. Сушица**. То е основано на 5 септември 1896 г. по инициатива на родолюбиви местни жители. Читалището е уникално достояние на българския народ и има неоценим принос за формирането на нашата душевност и култура, пример за силата на националния творчески дух.

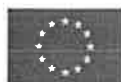
Читалището има историческа заслуга за запазването и развитието на българския език, за възраждането на театралното, музикалното и други изкуства, за развитието на библиотечното и музейно дело, за одухотворяването на живота на народа. Чрез своята многостранна народопросветна дейност, читалището е призвано да допринесе в още по-голяма степен за развитието на селището и населението и цялостното обновяване на обществото.

Вече 126 години читалището в с. Сушица запазва традициите и обичаите на селото и ги предава на идните поколения. Към момента в читалището има детски танцов състав „Слънчице“, детска вокална група „Славейче“, женски народен хор, група за автентичен фолклор, женски танцов състав, театрален състав. На всяка високосна година се организира обичай „Мъжка сватба“, в който вземат участие всички мъже от селото. Целта е да се подканят застаряващите ергени да се задомят. На 21 януари се отбелязва един от най-хубавите празници „Бабинден“. По повод този празник на родилната помощ Читалището организира конкурс „От сръчните ръце на баба“ за изплитане на терлици. На 6-ти март всяка година, в родната къщата, която е превърната в музей, се отбелязва годишнина от гибелта на Старшина първа степен Димитър Атанасов Димитров, спасил от гибел екипажа и кораба, на който служи. Във връзка с неговия героизъм, признателна Сушица организира фестивал на българската патриотична песен „За теб България!“

Читалището организира през м. март и конкурсите „Мартеничка бяла и червена“ (всички събрани мартеници се подаряват с благотворителна кауза), „Картичка за мама“ (с картичките се участва в благотворителни базари), „Нарисувай пролетта“. С идването на пролетта се отбелязва и един от най-хубавите празници „Лазаров ден“ – млади момичета обикалят по къщите и наричат за здраве и берекет. По случай този празник читалището организира конкурс „Лазарова китка“. Празникът на българската просвета и култура (24-ти май) е празник, който се отбелязва с богата литературно-музикална програма, като с него се отдава уважение към бивши и настоящи учители от селото.

В края на годината, когато се задават зимните празници, читалището организира конкурси „Куклата на баба“ – за ръчно изработени кукли и „Моята коледа с баба и дядо“. В читалището е обособена и Етнографска експозиция, която обхваща три века и разполага с 625 експоната от бита и живота на с. Сушица.

Друго читалище с особено изявена дейност е **Народно читалище „Възпитател-Камен 1896“ в с. Камен**. Неговите основни цели са развитие и обогатяване на културния живот на населеното място и запазване на местните обичаи и традиции.

Екипът на читалището, както и самодейните състави се включват активно в културния живот на местно, общинско и национално ниво:

- Самодейни състави на читалището: Детски театрален състав „Каменче“, Детска вокална група „Каменски звънчета“, Женска певческа група „Каменски славеи“, Клуб за народни хора „Каменски ритми“, група за автентичен фолклор, група за художествено слово
- Местни празници и обичаи: Бабин ден, Трифон Зарезан, Баба Марта и Ден на самодееца, Осми март, Откриване на жътвата, Еньовден, Лазаров ден, Коледа

На Лазаров ден и Коледа групи от читалището обхождат домовете, пеят и наричат за здраве, късмет и берекет. На всяка високосна година читалището организира Традиционна „Ергенска сватба“. Участници са мъже от всички поколения. На празника присъстват много гости от градове и села.

Читалището извършва още чествания за Деня на Освобождението на България - 3-ти март, Деня на славянската писменост и култура – 24-ти май, Празника на селото – Освобождението на селото от турско робство и боевете на Табятата - прочутия „Петровски панаир“. Също така участва активно в кулинарни, фотоконкурси, творчески, музикални и художествени конкурси. Огромен принос и заслуги в дейността на читалището имат служителите и самодейните колективи.

Активна дейност извършва и **Народно читалище „Развитие 1895“ в гр. Стражица**. Там развиват своя талант и умения над 90 самодейци в 11 художествени форми – постоянни и временни. Всички самодейни състави са основни участници в провеждането на културни прояви и събития от празничния календар на читалището, както и този на община Стражица.

Към 2022 г. постоянно действащи състави към читалището са: Женска фолклорна група, Мъжка фолклорна група, Женски народен хор, Фолклорен танцов състав „Традиция“, Народен оркестър „Развитие“, Клуб за народни хора, Вокална група за естрадни песни, Мъжка вокална група за патриотични песни, Смесен хор, Група за народни обичаи (сатиричен състав), Рок група „Rock Evolution“. Средно на година съставите при читалището изнасят около 30 самостоятелни концерта, участват в над 15 фестивала и вземат участие във всички мероприятия съвместно с Община Стражица.

В общината функционира и **Център за подкрепа на личностното развитие „Общински детски комплекс“**, в който има сформирана организационна педагогическа форма „Фолклор и традиции“. В клуб „Фолклор и традиции“ учениците се обучават чрез материали от местната история, география, култура, етнография и фолклор. Клуб „Краезнание и традиции“ и детски театър - пресъздават обичая „Лазаруване“, който от много години не е правен в Стражица. Децата от клубовете обикалят в къщите на гостоприемните стопани и пеят и танцуват за здраве.

8.2.2. Фестивали, празници и обичаи

От 2012 г. насам, на 16 октомври – Световния ден на хляба и прехраната – в гр. Стражица се провежда фестивал „Житената питка“. В основата на концепцията на фестивала са житото и хлябът, автентичните народни обичаи и традиции на нашия

край. В рамките на един ден се провеждат три конкурса: пресъздаване на народен обичай – визия/аранжировка на щанд, кулинарен конкурс и музикален конкурс. Също така местни занаятчии и производители излагат своите продукти. Фестивалът е успешен с много участници и посетители от цялата страна. Мотото на фестивала е "Никой не е по-голям от хляба". Житената питка е един от символите на града, роден за писателя и автор на приказката "Житената питка" - Ангел Каралийчев". В общината има сериозни традиции в зърно- и хлебо- производството, което е още една причина за фестивала.

През последните няколко години също така в няколко от селата в общината читалищата организират празници, съчетаващи изяви на състави за народно пеене и танци и конкурс на ястия с определена тематика. Такива са **Празника на баницата в с. Ново Градище, Празника на лопуша в с. Бряговица и Празника на дренката в с. Горски Сеновец.**

Други фестивали, които се провеждат са „**Рокстраж**“ – за рок музика и фестивалът „**Фолкстраж**“ – за народни оркестри. От 2020 г. в с. Сушица се организира и **Фестивал на българска патриотична песен „За теб България“**.

Фестивалът за народни оркестри „Фолкстраж“ се провежда под мотото „Да съхраним родното за бъдното“ и има конкурсен характер. Участниците са народни оркестри с автентични музикални инструменти и солист. Основна цел на фестивала е съхраняване и популяризиране на уникалността на българския фолклор, народната песен и инструментална музика. Той дава възможност за изява на народни певци и музиканти, както и за издирване на нови, неизвестни народни песни и инструментални мелодии.

Рокфестът „Рокстраж“ има за цел популяризиране на рок музиката. Фестивалът има конкурсен характер, като репертоарът на участниците включва изпълнения в стил поп и рок музика. Не се допускат изпълнения, в които се съдържат мотиви от други жанрове или изцяло са в други музикални стилове. Всички участници изпълняват на живо инструменталния съпровод и вокалните изпълнения, не се допускат готови помощни музикални средства и материали. Едно от изпълненията на участниците задължително трябва да е от български автор, на български език.

В регистъра на туристическите фестивали и събития, освен Фестивала на житената питка, „Фолкстраж“ и „Рокстраж“, с национално значение са посочени и провежданите през м. май Каралийчеви дни на културата. Те са посветени на писателя Ангел Каралийчев, известен със своите разкази и книги за деца. В мероприятията се включват всички културни и просветни институции в общината. Те включват литературни конкурси и четения, конкурси за драматизация по приказките на автора, конкурси за рисунки и илюстрации по негови произведения. Кулминация на Каралийчевите дни е Карнавалът на приказките, в който приказните герои на Вълшебника – Ангел Каралийчев оживяват по улиците на града.

8.2.3. Народни занаяти и традиционен поминък

Традиционни занаяти, добре представени на територията на община Стражица са следните:

- Ковачество и ножарство (с. Камен)
- Бъчварство (гр. Стражица, с. Владислав и с. Бряговица)
- Дърводелство (с. Царски извор)

В гр. Стражица, с. Бряговица и с. Сушица е добре развито градинарството. Пчеларството е традиционен поминък в общината. Традиции има и в отглеждането на копринени буби, поради което има създадени черничевы гори.

8.2.4. Проекти в областта на културата или за опазването на културно-историческото наследство

Общината е изпълнила следните проекти в областта на културата или за опазването на културно-историческото наследство, финансирани от ЕС:

- Проект **„Да съхраним родното за бъдното”**, финансиран от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г., по мярка 323Б чрез „МИГ „Лясковец – Стражица”. Стойността на проекта е 58 668,00 лв. Проектът включва организиране и провеждане на общински фестивал – „Фолклорна палитра”. Доставени са 93 броя народни носии, закупена е подвижна сцена и озвучителна техника.
- Проект **„Подобряване условията за експониране и представяне на местното културно наследство в изложбена зала град Стражица”**, финансиран от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г., по мярка 313 чрез „МИГ „Лясковец – Стражица”. Общата цел на проекта бе разнообразяване и подобряване на туристическата инфраструктура за посетители в гр. Стражица, чрез подобряване на условията за експониране на местното културно наследство. Подобряване условията за експониране, представяне и рекламиране на местното културно наследство в изложбената зала в гр. Стражица чрез оборудването на конферентна зала за изнасяне на лекции, монтирането на витрини за експонатите, създаването на електронен справочник с информация за експонатите и населените места, издаването на рекламни материали и създаването на ателие керамика. Стойността на проекта е 47 560,04 лв.
- Проект **„Музиката на родния край”**, финансиран от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г., по мярка 323Б чрез „МИГ „Лясковец – Стражица”. Общата цел на проекта е запазване и популяризиране на културното наследство на територията на община Стражица. Конкретните цели на проекта са създаване на духов и народен инструментален състав и създаване на мажоретен състав. Възстановяване на традицията и нейното доразвиване със съвременни форми, което да доведе до приобщаване и

ангажиране на много повече деца и младежи. Стойността на проекта е 43 038,00 лв.

3. Анализ на силните, слабите страни, възможностите и заплахите за опазването на културно-историческото наследство на общината

Силни страни	Слаби страни
<ol style="list-style-type: none"> 1. Географско местоположение в близост до голям център на културно-историческото наследство – Велико Търново 2. Добра транспортна свързаност и климатични условия, позволяващи целогодишни форми на туризъм 3. Наличие на Художествена галерия - културно-историческа ценност с категория „национално значение“ 4. Наличие на редица недвижими религиозни паметници на културата 5. Наличие на музейни сбирки с етнографски и археологически предмети, на богат фонд от живописни творби, скулптори и художествени творби 6. Наличие на читалища, които съхраняват и опазват местната културната идентичност 7. Наличие на богат културен календар, който съхранява местните традиции и обичаи 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Липса на достатъчно финансиране за опазване на културното наследство, в частност ремонт на Художествената галерия 2. Недостиг на административен капацитет на местно ниво за опазване и развитие на културно-историческото наследство 3. Недостатъчно популяризиране на културно-историческото наследство 4. Слаба посещаемост на културно-историческите обекти от туристи 5. Обезлюдяване на населените места и застаряване на населението 6. Нисък капацитет на туристическата база и липса на предлагане на допълнителни туристически услуги 7. Липса на достатъчно подготвени кадри в областта на туризма и културното наследство 8. Липса на изграден и развит туристически продукт/маршрут
Възможности	Заплахи
<ol style="list-style-type: none"> 1. Оползотворяване на възможности за безвъзмездно финансиране за опазване и развитие на културно-историческото наследство, включително в партньорство с други организации 2. Изграждане на партньорства с местните общности и бизнеса 3. Стимулиране и развитие на дейностите на местните общности, бизнес, читалища и др. по опазване и управление на културно-историческото наследство 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ограничаване на възможностите за финансиране за валоризиране на културно-историческия потенциал поради икономическата криза в резултат на пандемията от Ковид-19 2. Намаляване на квалифицирания персонал, ангажиран в опазване и управление на културно-историческото наследство 3. Унищожаване на културно-исторически обекти от иманярски набези 4. Ограничаване на активността на

4. Изследване на културно-историческото значение на регистрираните, но неизследвани недвижими културни ценности	частния сектор и гражданското общество поради миграция от общината
5. Развитие на местни народни занаяти	5. Свиване на възможностите за предприемаческа активност поради влошаване на бизнес средата
6. Създаване на информационна система за управление на културно-историческите ресурси	6. Намаляване на конкурентоспособността спрямо други развити обекти в областта, които привличат основния туристопоток
7. Развитие на културния туризъм в общината	7. Влошаване на състоянието на съпътстващата културно-историческите обекти техническа инфраструктура
8. Изграждане на посетителски център	8. Задълбочаване на миграционните процеси и демографската криза
9. Разработване на карта на недвижимите културни ценности	
10. Разработване и реализиране на маркетингова стратегия	

4. Стратегическа част

Стратегическата част на Стратегията за опазване на културно-историческото наследство на община Стражица (2023 – 2027 г.) е базирана на следното:

- Представянето на културно-историческия потенциал на общината в настоящия документ
- Резултатите от SWOT анализа
- Плана за интегрирано развитие на община Стражица (2021 – 2027 г.), вкл. Плана за развитие на туризма
- Стратегията за развитие на българската култура (2019 – 2029 г.)

4.1. Стратегически цели и приоритети

Основната цел на настоящата стратегия е:

- **Да опазва, закриля и развива материалното и нематериалното културно наследство на територията на община Стражица**

Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност.

Стратегически цели:

- Идентификация, експонация и социализация на материалното културно-историческо наследство (движими и недвижими културни ценности)
- Запазване и развитие на нематериалното културно наследство

Приоритети:

1. Приоритет 1: Съхранение на съществуващото материално културно-историческо наследство
2. Приоритет 2: Насърчаване на нематериалното културно наследство
3. Приоритет 3: Интегриране на културно-историческото наследство в туристическото предлагане
4. Приоритет 4: Повишаване на общинския капацитет за опазване на културно-историческото наследство и развитие на културата

4.2. Мерки и дейности за опазване на културно-историческото наследство

Приоритет 1: Съхранение на съществуващото материално културно-историческо наследство

Мярка 1.1. Картиране и оценка на нуждите на обектите – недвижими културни ценности

В рамките на мярката се предвижда цялостен преглед и обхождане на обектите, които представляват регистрирани културни ценности и описание на тяхното състояние в момента, вкл. нужди от консервация, реставрация и социализация. Близо 80% от регистрационните карти за археологическите обекти от община Стражица са изготвени през 1993 г. По тази причина, те са с твърде приблизителна локализация и без прецизен картен материал. Картите и GPS координатите, които са приложени към анотациите на обектите, са изготвени сега по наличните данни в АИС АКБ и след справка с топографски карти и сателитни снимки.

Едновременно с това, ще се прегледа наличната информация за обектите в общината, Министерство на културата, Националния институт за недвижимо културно наследство, Регистъра на туристическите атракции, Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ и др., за да се определи актуалния им статут към момента съгласно Закона за културното наследство (понастоящем около 30% от обектите са без категория или с предварителна категория).

На база на приоритизация, предвид потенциала им от гледна точка на тяхното научно значение и възможностите им да привличат туристи, ще бъде разработена програма за поетапното възстановяване на някои от културно-историческите обекти и презентирането им пред широката публика.

За изпълнението на мярката ще се използват и резултатите от изпълнението на договор с предмет „Извършване на теренно археологическо проучване и изготвяне на списък и анализ на археологическите обекти на територията на община Стражица“, сключен с Националния археологически институт с музей при БАН (гр. София) по процедура BG06RDNP001-19.007 на МИГ „Лясковец-Стражица“.

Мярка 1.2. Възстановяване на Художествената галерия в гр. Стражица

От 2021 г. Художествената галерия в гр. Стражица има статут на недвижима културна ценност с категория „национално значение“ (архитектурно-строителна и

художествена). Сградата на галерията е единствената на територията на общината, предоставяща досег на гражданите с професионално изкуство, различно от самодейността. Голямата експозиционна площ на сградата би дала възможност за представяне на цялата колекция от архивния фонд на галерията съгласно съвременните стандарти, като мултифункционален културен център. След възстановяването ѝ, Художествената галерия може да бъде включвана в туристическите маршрути на български и чуждестранни тур оператори, водещи туристи в региона. Също така, реконструкцията на сградата ще даде възможност за възстановяване на първия в България Международен пленер по живопис, стартирал през 1974 г. – за обогатяване на колекцията от чуждестранни автори. Територията на художествената галерия може да бъде допълнително пригодена в център за работа с деца, ученици и граждани за развитие на отношение, ориентирано към националните и световни културни ценности. Реализацията на тази мярка ще има съществено значение за пълното реализиране на потенциала на недвижимото културно наследство в развитието на културния туризъм и културните индустрии в общината.

Мярка 1.3. Експониране и социализация на селищна могила при с. Горски Сеновец

Извършеното през 2022 г. спасително археологическо проучване на могилата показва големия ѝ потенциал за привличане на туристи в общината след адекватното ѝ консервиране и социализация. Това изисква извършването на следните дейности:

- Изготвяне на консервационно-реставрационен проект за представяне на стратиграфския профил на могилата
- Подготовка на проект за информационно обслужване и експониране на движими културни ценности
- Изготвяне на идеен проект за ландшафтното оформяне на туристическа инфраструктура

Приоритет 2: Насърчаване на нематериалното културно наследство

Мярка 2.1. Подпомагане развитието на културните и творческите индустрии, които са представени на територията на общината

Културните и творческите индустрии, обединени под общото наименование „креативни индустрии“ включват всички сектори, чиято дейност се основава на културни ценности или други индивидуални или колективни творчески форми на изразяване. Тук влизат индустрии като:

1. Артистични занаяти
2. Архиви (архивна дейност)
3. Архитектура
4. Аудиовизуални и мултимедийни продукти
5. Библиотеки
6. Визуални изкуства (пластични изкуства, фотография, дизайн)

7. Книги и преса
8. Наследство (музеи, исторически места, археологически обекти, нематериално наследство)
9. Реклама
10. Сценични или изпълнителски изкуства (музика, танц, драма, комбинирани изкуства и други представления на живо)

На територията на общината има множество представители на горните индустрии, особено в сферата на занаятите, които следва да бъдат предмет на целенасочена подкрепа и развитие. За целта, ще бъдат реализирани следните дейности:

- Идентифициране на лицата и предприятията на територията на общината, които работят в сектора на креативните индустрии
- Установяване на техните нужди
- Предоставяне на подкрепа за тяхното развитие

Мярка 2.2. Развитие на читалищната дейност

Читалищата в общината са основните центрове за развитие на нематериалното културно наследство – музика, танц, визуални и други изкуства в община Стражица. За запазването на тяхното значение като пазител на уникалните традиции и обичаите на селата в община Стражица и бъдещото им развитие е необходимо изпълнението на следните дейности:

- Подобряване на условията на работа в читалищата, вкл. развитие на материалната база и промяна в техните дейности съобразно потребностите на живущите в съответното населено място с цел привличане най-вече на децата и младежите
- Дигитализация с цел достигане на информацията за дейностите им до повече хора
- Реализация на комплекс от дейности за повишаване на интереса на децата и младежите към нематериалното културно наследство

Друга възможност за появата на нова местна атракция е създаването на Дом на приказките с восъчни фигури от приказките на Ангел Каралийчев.

2.3. Стимулиране на образованието в областта на културното наследство

Активната работа с учениците в началните и средните училища на територията на община Стражица има съществена роля за по-доброто познаване и бъдещото развитие на местното културно наследство. Целта е изграждане на местен капацитет за упражняване на професии и занаяти, свързани с културното наследство.

За целта, ще се изпълнят следните дейности:

- Интегриране на темата „културно наследство” в учебните програми на всички нива на обучение в началното и средното образование

- Създаване на материали и програми за допълнителни занимания в началните и средните училища по темата „културно наследство“
- Включване в обучителната програма на представяне на традиционните занаяти, технологии и съвременни професии, свързани с културното наследство

Приоритет 3: Интегриране на културно-историческото наследство в туристическото предлагане

От гледна точка на туристическото развитие общината попада в Дунавски туристически район, покриващ територията на множество общини по протежението на р. Дунав, вкл. община Стражица.

Фигура 9. Туристическо райониране на България

Източник: Концепция за туристическо райониране на България

Съгласно Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България (2014 – 2030 г.), Дунавският туристически регион има потенциал за развитие на различни видове туризъм, сред които и такива, в които община Стражица разполага с потенциал, като:

- Културно-познавателен туризъм
- Религиозен и поклоннически туризъм
- Фестивален туризъм

Предвидено е развитие и позициониране на Район Дунав като дестинация със собствена марка за културен и круизен туризъм на основата на богатото културно-

историческо наследство и разнообразни градски събития и възможности за практикуване на еко и спортни дейности край р. Дунав.

Мярка 3.1. Интегриране на дейностите за привличане на туристи в Дунавския туристически район

Мярката ще спомогне за обединяване на усилията с други общини от България включени в Дунавския туристически регион, на база на вече изградени сътрудничества между тях, за постигане на по-широко туристическо представяне. Чрез обмен на добри практики, опит и информация ще се създадат нови съвместни продукти.

Дейностите за изпълнение на мярката включват:

- Набиране на информация за съставяне на списък с потенциални партньори от България – партньорствата може да се търсят в различни направления, например сред общини със сходни туристически ресурси или сходни проблеми/ограничения, за предлагане на алтернатива в рамките на едnodневни посещения
- Оценка, селектиране и приоритизиране на общините, с които да се инициира обсъждане на създаването на общ(и) туристически продукт(и)
- Разработване на кратко представяне на идеята за общи туристически продукти с дефинирани ползители за страните
- Комуникация с потенциалните партньори (изпращане на информацията, инициране провеждането на срещи за обсъждане на идеите и различни детайли около партньорствата)
- Определяне на експерти от общините, които ще участват в подготовката на продуктите
- Определяне на нужните ресурси и експертиза за разработване на продуктите
- Определяне на действията и отговорните лица за разработване на продуктите
- Дефиниране на всички елементи на продуктите
- Осигуряване на подкрепата на всички заинтересовани страни в съответните общини за реализация на новите продукти
- Пускане на пазара на новите продукти

Мярка 3.2. Изграждане на интегрирани туристически маршрути, базирани на местното културно-историческо наследство

Предвид наличните недвижими паметници на културата, които може да се посетят на територията на общината, се предвижда създаването на 3 интегрирани туристически маршрута:

- Античен и средновековен маршрут
- Религиозен маршрут
- Маршрут на военните паметници (военен туризъм)

Всеки един от маршрутите ще бъде представен визуално на карта на общината – на хартия и онлайн, като ще осигури информиран избор от страна на туристите за това кой маршрут да изберат да следват.

В допълнение към горните 3 маршрута, съществуват възможности за развитие и на фестивалния туризъм на базата на Карнавала на приказката като част от честването на Каралийчевите дни.

Изграждането на посетителски център в гр. Стражица ще служи като медиатор между местните заинтересовани страни и туристите.

Мярка 3.3. Подобряване на маркетинговото представяне на общината като средище с богато културно-историческо наследство

Целта на мярката е прилагането на съвременни методи за маркетинг на община Стражица и нейните културно-исторически забележителности, на база на вече разработената рекламна стратегия, с фокус върху целостта и разнообразието на предлагания продукт. Това включва следните дейности:

- Разработване и разпространяване на рекламни материали, като листовки за туристически и културно-исторически маршрути, за възможностите за активен отдих, местни забележителности и фестивали
- Производство и разпространение на сувенири, направени от местни занаятчии, представящи типични местни забележителности и продукти – за разпространение сред туристите на място
- Разработване и провеждане на интернет кампания (в т.ч. в социални мрежи) за успешното представяне на общината и привличане на допълнителен туристопоток – понастоящем социалните мрежи са един от основните референти към информация и източник на препоръки между потребители относно откриването и изследването на нови туристически атракции и преживявания
- Извършване на реклама в печатни издания (публикуване на рекламни карета и информационни материални в специализирани печатни издания и в специални издания, посветени на конкретни събития) и поставяне на външна реклама (билбордове, брандиране на превозни средства и др.) в ключови пазари (източници на туристи, пътуващи до община Стражица)

Приоритет 4: Повишаване на общинския капацитет за опазване на културно-историческото наследство и развитие на културата

Мярка 4.1. Засилване на партньорствата с местната общност за опазване и развитие на местното културно-историческо наследство

На база на срещи и разговори с местните заинтересовани страни следва да бъдат изградени редица партньорства, които да подпомагат развитието и представянето на местното културно-историческо наследство. Това изисква активна работа с всички,

които имат интереси в областта на историята, културата и изкуствата в общината – пряко и непряко.

Партньорствата, които може да бъдат изградени, са следните основни видове:

- Партньорства за развитието и представянето на културно-исторически продукти
- Маркетингови партньорства за маркетинг и реклама на най-атрактивните забележителности и нематериално културно наследство
- Партньорства по предоставянето на услуги, свързани с развитието на продуктите на местното културно-историческо наследство

Привличането на партньори, изграждането на дълготрайни и ефективни отношения с тях и минимизирането на рисковете от отказ по време на съвместната работа е продължителен процес, който изисква извършването на следните дейности:

- Идентифициране на потенциалните партньори, които биха имали интерес от реализация на съвместни инициативи в областта на културно-историческото наследство
- Определяне на целите и резултатите от партньорствата
- Идентифициране на ползите, които потенциалните партньори ще придобият в резултат от реализацията на съвместните инициативи
- Установяване на контакти, провеждане на срещи и определяне на параметрите на партньорските взаимоотношения
- Документиране на партньорствата

Мярка 4.2. Създаване на обществен съвет за закрила на културното наследство

Общественият съвет е предвиден като съвещателен орган към общината съгласно чл. 17, ал. 1, т. 2 от Закона за културното наследство, както и предвид заложеното в чл. 18, ал. 3, 4 и 5 от Закона за закрила и развитие на културата. Съветът ще подпомага ръководния екип на общинската администрация при формиране и разработване на общинската политика в сферата на културното наследство, ще оказва съдействие при извършването на дейности по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на местните културните ценности. Неговата работа ще създава условия за широк обществен дебат по въпросите на културата в общината.

В обществения съвет ще участват представители на общинската администрация, на местните читалища, на местните културни институти и организации, на занаятчиите и други заинтересовани страни, вкл. изявени личности и експерти в сферата на културата и изкуствата.

За дейността на обществения съвет ще бъде изработен правилник за работа, както и организирани редовни срещи за обсъждане на конкретни въпроси. Общественият съвет ще изпълнява следните задачи:

- Подпомагане на администрацията при подготовката на предложения и становища, свързани с културно-историческото наследство, предназначени за внасяне в Общинския съвет

- Подготовка на анализи и становища по важни и актуални въпроси от развитието на културата, културния процес и културно-историческото наследство на територията на общината
- Разработване на предложения и препоръки по въпроси, свързани с оптимизиране на структурите и дейностите в сферата на културата, движимото и недвижимото материално културно-историческо наследство и нематериалното културно наследство
- Предоставяне на съдействие за координацията на културните дейности и дейностите, свързани с насърчаване на развитието на културно-историческото наследство на територията на общината
- Разработване на специфични за развитието на сектора нормативни документи
- Излъчване на експерти за работа в специализираните комисии, които общинската администрация организира по въпросите на културата и културно-историческото наследство

Мярка 4.3. Създаване на общински фонд „Култура“

Мярката предвижда създаване от Общинския съвет на общински фонд „Култура“ (съгл. чл. 17, ал. 2, т. 3 от Закона за културното наследство) при условията и по реда на Закона за закрила и развитие на културата (чл. 36), както и приемане на правилник за неговата работа.

Средствата за работата на фонда ще се набират от:

- Средства, предоставени в изпълнение на целеви програми и проекти в областта на културата
- Дарения, завещания и спонсорство от български и чуждестранни физически и юридически лица
- Лихви по сметките на фонда
- Други източници, определени с решение на Общинския съвет на община Стражица

Средствата на фонда ще се разходват за:

- Осъществяване на проекти и програми в областта на културата на територията на общината
- Подпомагане провеждането на културни прояви на територията на общината
- Участие в съвместно финансиране с физически и юридически лица на културни инициативи с българско и международно участие
- Подпомагане на любителското изкуство
- Осигуряване на творчески стипендии за даровити деца и младежи

След създаването на общински фонд „Култура“ дейностите включват:

- Разработване на насоки за кандидатстване
- Провеждане на процедури за подбор на проектни предложения
- Оценка и финансиране на спечелилите проектни предложения
- Мониторинг и оценка на реализацията на проектите

Този документ е създаден в изпълнение на Административен Договор № BG05SFOP001-4.003-0001-

С01/20.02.2018 г. по проект „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване“, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4. Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

5. Финансово осигуряване на Стратегията за опазване на културно-историческото наследство

Източниците за финансиране на включените мерки (дейности) в рамките на приоритетите на Стратегията са основно три:

1. Местни публични източници: общински бюджет, общински или други местни публични фондове и сметки (бюджетни и извънбюджетни)
2. Външни публични източници: централния (републиканския) бюджет, Европейските структурни и инвестиционни фондове, други източници – банки, фондове и фондации, международни финансови институции, средства на неправителствени организации в обществена полза и др. публични финансови източници
3. Частни финансови източници: средства от търговски банки, фондове, инициативи, проекти и средства на частни фирми и неправителствени организации, дарения

По-долу са представени конкретните възможности за безвъзмездно публично финансиране във връзка с опазването и оползотворяването на културно-историческото наследство в рамките на програмния период 2021 – 2027 г.

1) План за възстановяване и устойчивост

- **Стълб „Иновативна България“** за следните дейности:
 - Развитие на образователната система с фокус върху приложните компетентности, иновациите, STEM и развитие на когнитивните умения
- **Стълб „Зелена България“** за следните дейности:
 - Цялостно енергийно обновяване на частен и публичен сграден фонд, вкл. в сферата на културата и туризма
- **Стълб „Свързана България“** за следните дейности:
 - Изграждане на интернет мрежи с висок капацитет в малки населени места

2) Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г.

- Инвестиции в дребна по мащаби инфраструктура
- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност, вкл. дейности за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствени нужди

- Реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот
- Възстановяване, реставрация, ремонт или реконструкция на сгради с религиозно значение
- Подкрепа на земеделски стопани, микропредприятия в селските райони и занаятчий, напр. дейности, свързани с информационния и технологичен сектор и създаването на творчески продукти – услуги, които използват потенциала на населените места в селските райони, като например природни, исторически, културни и екологични дадености, включително туристически услуги, които създават условия за съживяване на местната икономика

3) Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021 – 2027 г. (ПНИИДИТ)

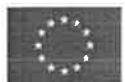
- Създаване на платформа за умения за интелигентна специализация
- Създаване на рамка за управление на данни и изграждане на оперативно съвместими пространства за данни
- Развитие на специфични дигитални умения за създаване и използване на цифрови услуги и продукти

4) Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027 г. (ПРЧР)

- Подобряване на достъпа до трудова заетост
- Насърчаване на балансирано участие на половете на пазара на труда, на равни условия на труд и на равновесие между професионалния и личния живот
- Насърчаване на адаптирането на работниците, предприятията и предприемачите към промените
- Насърчаване на ученето през целия живот
- Подобряване на достъпа до трудова заетост и мерки за активизиране за всички лица, търсещи работа и най-вече за младите хора
- Изграждане на капацитет за социални иновации

5) Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. (ПО)

- Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение
- Насърчаване на ученето през целия живот
- Дигитална трансформация
- Адаптиране на професионалното образование и обучение спрямо динамиката на пазара на труда
- Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето

6) Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г. (ПРР)

Въпреки че на база на броя на населението в общинския център гр. Стражица, общината не попада в обхвата на подкрепата, която ще бъде предоставяна по програмата, тя се намира в непосредствена близост до общините Велико Търново и Русе (обекти на подпомагане по Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“) и до 2 общини, които могат да получат финансиране по Приоритет 2 „Интегрирано териториално развитие на регионите“ (общините Горна Оряховица и Търговище). Предвид концепцията за реализацията на интегрирани териториални инвестиции по програмата, които се очаква да включват съседни селски общини и населени места, образуващи общи функционални зони, при наличието на подготвени проекти индиректна подкрепа може да бъде получена и от ПРР.

7) Финансови инструменти

Възможности за финансиране на местни бизнеси са налични посредством „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД и Българската банка за развитие.

Община Стражица може да получи заеми при преференциални условия от Фонд ФЛАГ и от Фонда за градско развитие за Северна България (ФГР Север).

8) Национален фонд „Култура“

Национален фонд „Култура“ е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на културата, което подкрепя на национално ниво създаването, развитието и разпространението на българската култура и изкуство в страната и чужбина. Средствата от фонда се предоставят за финансиране на творчески проекти, насочени към развиване на културния сектор след обявяване на конкурси по предварително изготвена програма. В тях имат право да участват отделни творци, частни, общински и държавни културни организации.

Подпомагането от Национален фонд „Култура“ е в три основни сфери:

- Подкрепа и развитие на съвременното изкуство
- Подкрепа за съхранението, изследването и популяризирането на движимото, недвижимото и нематериалното културно наследство
- Инициативи в подкрепа на културния сектор

9) Програма за трансгранично сътрудничество Интеррег VI-A Румъния – България (2021 – 2027 г.)

Програмата ще се реализира чрез изпълнението на 4 приоритета:

- Приоритет 1: Добре свързан регион
- Приоритет 2: По-зелен регион
- Приоритет 3: Образован регион
- Приоритет 4: Интегриран регион

В рамките на Приоритет 4 („Интегриран регион“) е предвидено съществено финансиране за развитието на колоездачния маршрут Eurovelo 6, който минава по поречието на р. Дунав (за изграждане на велосипедна инфраструктура), както и за:

- Финансиране на обекти с туристически потенциал: строителство, модернизация/реставрация на крепости, църкви, манастири, дворци, археологически обекти, частни/обществени музеи, библиотеки, художествени колекции/галерии, места за изложби, винарни, агроферми (напр. ферми за лавандула, рози, традиционни фабрики за етерични масла, кошари за овце), приключенски паркове, атракции на открито и др.
- Създаване на съвместни продукти и услуги, свързани с местното природно и културно-историческо наследство, разширяване и подобряване на услугите, насочване към нови пазари и създаване на работни места в трансграничния район, включително чрез създаване на физически и онлайн магазини, особено за традиционни/местни продукти (местна храна, хляб, вино, сирене, роза, лавандула, мед и др.), включително свързаната туристическа инфраструктура, достъп и връзки към туристическите обекти
- Предоставяне на подкрепа за местни заинтересовани страни за оценяване на потенциално ценни туристически места/преживявания, включително чрез създаване на устойчиви туристически маршрути или разработване на етикети за качество, популяризиране и маркетинг на туристическата оферта и т.н., като се възползват от тенденциите в социалните медии

6. Механизъм за обратна връзка – мониторинг и актуализация на стратегията

Осигуряването на обратна връзка чрез мониторинг и актуализация на Стратегията за опазване на културно-историческото наследство на община Стражица (2023 – 2027 г.) цели да постигне ефективно изпълнение на предвидените дейности и заложените стратегически цели и приоритети чрез ефикасно разходване на ресурсите за реализация на отделните мерки.

Механизмът за обратна връзка е ключов елемент от изпълнението на Стратегията, тъй като от една страна дава информация за напредъка при изпълнението на стратегическия документ – условие за постигане на прозрачност и публичност на реализираните мерки, както и за осигуряване на нужната подкрепа за реализацията им от всички заинтересовани страни, а от друга – позволява да се идентифицират

потенциални недостатъци/слаби места, които могат да бъдат текущо адресирани чрез коригиране (актуализация) на мерките – тогава, когато резултатите се разминават с планираните.

Предмет на мониторинга е степента на изпълнението на стратегическите цели, приоритетите, както и на конкретните мерки и съответните дейности. **Основен субект** е Дирекция „Хуманитарни дейности“ в рамките на общинската администрация (експерт „Култура“) или обществения съвет за закрила на културното наследство (ако бъде създаден такъв, както е предвидено в настоящата Стратегия), който следва да проследява изпълнението на индикаторите и идентифицира коригиращи действия при необходимост.

Системата за мониторинг и актуализация се прилага на базата на актуална и достоверна информация. Индикативните **източници на информация** ще бъдат следните (неизчерпателен списък):

- Национален статистически институт
- Операторите на културно-историческите обекти на територията на община Стражица
- Художествената галерия в гр. Стражица
- Анкетни проучвания сред състава на читалищата, занаятчиите, местните жители, туристите, посещаващи общината и др.

Актуализацията на Стратегията ще обхваща промени със съществено значение, които не противоречат на общата и специфичните цели, както и на приоритетите, като може да бъдат свързани с:

- Планиране на нови мерки, свързани с идентифицирани нови потребности на приоритетните целеви групи
- Планиране на нови мерки, свързани с нови възможности за финансиране чрез проекти и програми
- Планиране на нови мерки, свързани с изпълнението на конкретна държавна политика
- Възникване на други промени след оценка на тяхното съответствие с целите и приоритетите и др.

Процедурата по актуализация на Стратегията ще има следните основни стъпки:

- Събиране на необходимата допълнителна информация за аргументация на промените
- Консултация с експерти от заинтересованите страни
- Организиране на публични срещи, групови дискусии и други форми – за обсъждане на информацията
- Експерти от община Стражица подготвят предложение за изменение
- Приемане или отхвърляне на предложението(ята) след обсъждане в рамките на обществения съвет за закрила на културното наследство (ако бъде създаден такъв, както е предвидено в настоящата Стратегия)
- Приемане на предложението(ята) от Общинския съвет

